

Nässjö kommun

lars.edstrand@nassjo.se

2020-02-10

1 (20)

Dnr 2019:7307

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Brinells
högstadium i Nässjö kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Brinells högstadium avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Brinells högstadium i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionen har efter granskningen av Brinells högstadium inte identifierat några utvecklingsområden. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen av Brinells högstadium.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar skolans olika kunskapsresultat på basis av årskurs, ämne, kön och lärare. Granskningen visar att rektorn följer upp hur undervisningen genomförs och planerar för hur den ska utvecklas. Utredningen visar att rektorn även följer upp värdegrundsuppdraget och arbetar för att det integreras i undervisningen. Rektorn följer också upp och reviderar resursfördelningen kontinuerligt. Granskningen visar att rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete. Av granskningen framgår att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka och leder lärarnas lärande på ett sätt som gör att undervisningen kontinuerligt utvecklas. Rektorn ser även till att lärarna har en gemensam förståelse av skolans arbets- och förhållningssätt samt att obehöriga lärare får en planerad och övervägd introduktion.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Uppföljning och analys av skolans kunskapsresultat och värdegrundsuppdrag

Skolinspektionens granskning av Brinells högstadium visar att rektorn följer upp och analyserar skolans olika kunskapsresultat på basis av årskurs, ämne, kön och lärare. Utifrån analysen genomför rektorn resursfördelning och utvecklingsåtgärder. Av insänd dokumentation och personalintervjuer framgår att rektorn i dialog med främst ämneslagen varje termin följer upp och jämför elevernas betyg i de olika ämnena och från de nationella proven. Uppföljningen och analysen av betyg och resultat från de nationella proven gör rektorn i slutet av läsåret, och i början av vårterminen följs höstterminens betyg upp, enligt inskickat material. Av samma underlag framkommer även att rektorns uppföljning omfattar samtliga ämnen och även resultaten för flickor respektive pojkar. Därutöver har specialpedagogen ett övergripande ansvar att, i dialog med rektorn, följa upp alla elevers enskilda studieresultat under terminerna, enligt inskickat material. Rektorns analys visar till exempel att behörigheten till gymnasieskolan sjönk och, enligt insänd dokumentation och rektorsintervjun, berodde det främst på att skolan fått många elever med kort skolbakgrund varför rektorn såg till att undervisningen i ämnet svenska som andraspråk organiserats om till denna termin. Rektorn uppger att elevernas indelning i ämnena svenska som andraspråk och svenska nu sker efter deras kunskapsnivå, med tre lärare i två klasser, och att denna organisationsförändring visat på positiva resultat. Eftersom samma elevgrupp även har svårt att uppnå kunskapsmålen i engelska har rektorn infört samma principiella organisering av det ämnet, enligt rektorn och insänd dokumentation. Av det inskickade materialet framgår vidare att måluppfyllelsen är jämn över tid, trots att elevsammansättningen under samma period förändrats med en stor andel nyanlända elever. Den omständigheten uppges i det insända materialet vara en bekräftelse på att skolans språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt är framgångsrikt. Rektorn säger i intervju att de har helklass i de ämnen där eleverna har 100 procent måluppfyllelse.

Granskningen visar att rektorn följer upp hur undervisningen genomförs och planerar för hur den ska utvecklas. Det framgår av insänd dokumentation, rektorsintervjun och personalintervjuerna att skolan har ett årshjul för när rektorn möter lärarna och elevhälsan regelbundet i olika konstellationer, såsom i arbetslag, ämneslag och enskilt för diskussion om undervisningen. I intervjun uppger rektorn att hen därutöver regelbundet är med på lektioner och då har sett att exempelvis vissa lektioner i ett ämne behöver utvecklas med ett tydligare ledarskap i klassrummet. Baserat på vad rektorn sett behöver prioriteras är riktade inslag på förstärkt ledarskap i

undervisningen, enligt rektorn, det övergripande temat för skuggningen. Arbetet innebär att lärare sedan tre år tillbaka återkommande skuggar varandra i par med efterföljande återkoppling och analys. Variation är, enligt rektorn, ämnet för det innevarande läsårets kollegiala skuggning varför lärarna ska titta särskilt på variationen på lektionerna och diskutera vad det innebär i undervisningen. Elevhälsans representanter uppger att den tidigare bristande studieron på vissa lektioner i ett ämne föranledde att rektorn hade pedagogisk handledning med läraren och att klasser delades upp. Vidare uppger rektorn att hen, när arbetslag eller elever säger att något inte fungerar, kan vara med på lektioner.

Granskningen visar att rektorn även följer upp värdegrundsuppdraget och arbetar för att det integreras i undervisningen. Det framgår av insänd dokumentation och rektorsintervjun att rektorn följer upp skolans arbete med värdegrunden dels genom en skolenkät, som bland annat innehåller frågor om jämlikhet, dels genom olika möten där hen skapar sig en uppfattning om hur arbetet med skolans värdegrundsuppdrag fortskrider. Exempel på dessa möten är bland annat elevhälsans veckomöten, arbetslagsledarnas redovisningar i ledningsgruppen och medarbetarsamtalen. Rektorn och lärare uppger att mentorerna varje vecka får värdegrundsfrågor från rektorn att arbeta med tillsammans med eleverna på klassråden. Frågorna baseras, enligt rektorn, på exempelvis vad eleverna svarat i skolenkäten, elevrådets arbete eller vad rektorn själv sett på skolan. Ytterligare ett exempel på hur värdegrundsarbetet integreras är genom uppstartsdagar och temadagar, på vilka eleverna i de olika årskurserna får göra samarbetsövningar tillsammans, enligt intervjuer med lärare och representanter från elevhälsa.

Det framgår av intervjuer med rektor och personal samt insänd dokumentation att rektorn följer upp och reviderar resursfördelningen kontinuerligt. Grunden för rektorns resursfördelning är elevhälsoteamets veckomöten där elevernas behov och eventuella behov av ökat stöd i undervisningen sker, enligt insänt material. Rektorn grundar resursfördelningen på skolans resursteam som består av speciallärare, specialpedagog och elevassistenter, enligt lärarintervjuer och inskickat material. Därutöver har, enligt insänd dokumentation, några lärare timmar för resurs i sin tjänstefördelning. Ett exempel som rektorn ger är att resurser omfördelas så att en speciallärare får det övergripande ansvaret att samarbeta med ämneslärare för att elever skulle kunna tillgodogöra sig undervisningen med anpassat schema och anpassade lokaler. Ett annat exempel på resursfördelning är att andelen tilldelade timmar av studiehandling inte var tillräckligt för att en del elever skulle kunna tillgodogöra sig undervisningen, varför skolan numera köper in fler timmar studiehandledning till dem.

Strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete. Rektorn säger i intervju att tidigare resultatuppföljningar visade att pojkar hade lägre måluppfyllelse än flickor och att ledningen därför började arbeta aktivt med jämställdhetsuppdraget, vilket har resulterat i att måluppfyllelsen numera är mer likvärdig. Av insänd dokumentation framgår att skolans jämställdhetsarbete fortgår med ett kollegialt lärande om hur fler pojkar ska lyckas i skolan genom att lärarna har samma höga förväntningar på elever oberoende av kön. De intervjuade lärarna och representanterna från elevhälsan bekräftar att de har arbetat med frågor om genus och jämställdhet i undervisningen efter att de såg skillnader i kunskapsresultat, att jämställdhetsarbetet är genomgående och att de har blivit mer medvetna om sådana frågor. Jämställdhetsfrågor är, enligt rektorn, ett återkommande inslag i hens pedagogiska samtal med lärare, i de riktade frågorna på mentorstiden och på skolans värdegrundsdagar, som bland annat har handlat om språkbruk ur ett könsperspektiv. Representanter från elevhälsan säger att de, tillsammans med lärarna, agerar när de ser skillnader mellan pojkar och flickor i en klass. Exempelvis uppger elevhälsans representanter att de vid behov har skapat pojk- och flickgrupper för att diskutera uppkomna frågor. Vidare har skolan, enligt insänd dokumentation, identifierat ett behov av att eleverna ska ha en manlig och en kvinnlig mentor varför det är ett mål rektorn arbetar mot. Av inskickat material och rektorsintervju framgår att flickor har något högre måluppfyllelse än pojkar men att det skiftar mellan olika ämnen.

Rektors pedagogiska ledarskap

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka. Det framgår av insänd dokumentation samt intervjuer med personal och rektor att ledningen har skapat flera forum med tydligt fokus och innehåll för lärarna. Lednings/utvecklingsgruppen träffas varje vecka och där finns förstelärarna och arbetslagsledarna representerade. Utvecklingsbehov och planering görs där varefter förstelärarna och arbetslagsledarna tar med sig frågor och uppgifter till ämneslagen och arbetslagen och återkopplar sedan till ledningen. Arbetslagskonferens hålls varannan eller var fjärde vecka och då konfererar förstelärarna och arbetslagsledarna med kollegiet. Ämneslagen träffas var fjärde vecka med sina respektive förstelärare och arbetslagsledare. Inom ramen för skolans språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt arbetar lärarna i ämneslagen för att utveckla elevernas ordförråd och ordförståelse genom läsning och skrivning, enligt rektor, lärare och insänt material. Det arbetet har, enligt insänd dokumentation, dels resulterat i eleverna har lättare för att utveckla sitt språk i skriven text, dels resulterat i att lärarnas arbete med begrepp tydliggör vilken undervisning som krävs för att eleverna ska kunna utveckla sin

skrivförmågor. Vidare träffar ledningen samtliga lärare varje måndag på arbetslagsträff och ledningen har ett pedagogiskt forum var fjärde vecka med hela kollegiet om aktuella frågor, såsom likvärdighet i betyg och bedömning och förväntningar på flickor och pojkar.

Rektorn leder lärarnas lärande och försäkrar sig om att det sker ett lärande som leder till att undervisningen kontinuerligt utvecklas. Både rektor och de intervjuade lärarna framhåller särskilt den individuellt inriktade skuggningen som positiv för undervisningens utveckling. Lärarna uppger att arbetet är arbetslagsöverskridande och att de själva har fått välja problem i sin undervisning som de vill att kollegan ska studera och kommentera. Rektorn följer upp resultaten från skuggningen på både enskilda samtal med lärarna och med skuggningsparen, enligt rektorn och lärarna. Enligt insänd dokumentation och intervjuer med rektorn och lärarna har skuggningen resulterat i dels ett öppnare, mer tillåtande och prestigelöst kollegialt klimat. Över arbetslagsgränserna där de lär av varandra, dels genom den gemensamma strukturen med lektionsinledningar.

Rektorn ser till att lärarna har en gemensam förståelse av skolans arbets- och förhållningssätt. I intervjuer med lärarna och rektorn framkommer att skolan har en arbetsplan som klargör skolans alla arbetsrutiner. Enligt insänd dokumentation utvärderas läsårets arbetsplan i slutet av vårterminen och en ny tas fram i början av höstterminen efter diskussioner i arbetslag, elevråd och föräldraråd. Det framgår av inskickat material och intervjuer med personal och rektor att rektorn även uppmärksammar skolans arbets- och förhållningssätt på de frekventa mötena. Rektorn säger att när det gäller förhållningssätt vill hen främst förmedla till lärarna är att de på skolan arbetar relationsskapande och flexibelt. Det framkommer i intervjuer med lärare och elevhälsans representanter, när de talar om betydelsen av att ha en kontinuerlig dialog och goda relationer med eleverna att de flexibla och relationella förhållningssätten, är väl etablerade bland personalen.

Granskningen visar att obehöriga lärare får en planerad och övervägd introduktion. Det framgår av intervjuer med rektor och lärare att det finns en introduktion för obehöriga lärare med inledande genomgång tillsammans med rektorn om rutiner och arbetsplaner, följt av klassrumsbesök och uppföljning. Vidare uppger rektorn och lärare att obehöriga lärare får en handledare i en behörig lärare som hjälper dem med praktiska frågor samt att de får stöd i sina ämneslag.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den övergripande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen är strukturerad på ett sätt som gör att lektionerna har ett sammanhängande upplägg där syfte och mål tydliggörs. Granskningen visar även att undervisningen är varierad och att lärarna ger eleverna stöd så att de förstår och kan bibehålla sitt engagemang. Utredningen visar att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att lärarna arbetar för att stärka elevernas motivation och självförtroende. Granskningen visar vidare att undervisningen är anpassad för att stimulera och utmana eleverna efter deras förutsättningar och behov. Av granskningen framgår att eleverna ges möjlighet till reflektion över olika inlärningsstrategier. Granskningen visar att elever på olika sätt får vara med och påverka undervisningen och utvärdera den tillsammans med lärarna men att det inte sker med tydlig systematik eller regelbundenhet.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Undervisningens variation, lärarstöd och struktur

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad på ett sätt som gör att lektionerna har ett sammanhängande upplägg där syfte och mål tydliggörs. Lärarna uppger att de arbetar med att undervisningen både ska vara förutsägbar och kunna anpassas i situationen efter eleverna i klassen. Lärarna exemplifierar förutsägbarheten med att lektionerna ska ha en snarlik inledning och en tydlig avslutning. Flexibiliteten exemplifierar lärare med att de arbetar för att i dialog med eleverna vara lyhörda för deras behov, enskilt och som klass, och stödja, anpassa och variera undervisningen därefter. Det framgår av insänd dokumentation och intervjuer med lärare och rektor att varje lektion ska inledas med småprat med eleverna, en tydlig hälsningsfras som signalerar lektionens start samt att lektionens upplägg och mål ska tydliggöras. Det framkommer i lärarintervjuerna att lektionsinledningarna har blivit tydligare med den nya strukturen. Enligt både lärare och elever följer alla lärare den strukturen. Några elever uppger även att lärare i inledningen repeterar vad de gjorde på föregående

lektion. Lärarna säger att de kopplar till målen i läroplanen när de börjar med ett nytt område och att målet med lektionen ska framgå i inledningen. De intervjuade eleverna uppger att lärarna brukar säga lektionens mål och förklara syftet med vad de gör, exempelvis konditionsövningar på idrottslektioner, eftersom bra kondition är viktigt för hälsan. Det framkommer i intervjuer med lärare och elever att lektionernas avslutning inte är lika tydligt strukturerad. Enligt både flera lärare och elever innefattar lektionernas avslut ofta att alla elever ska vara tysta vid sina platser och att läraren summerar lektionen och säger vad de ska göra närmast i samma ämne.

Granskningen visar att undervisningen är varierad och att lärarna ger eleverna stöd så att de förstår och kan bibehålla sitt engagemang. De intervjuade lärarna säger att de både arbetar med olika former och olika innehåll i undervisningen. Lärarledda genomgångar i helklass varvas med arbete i par eller större grupper och enskilt arbete, enligt lärarna. Några av lärarna säger att de medvetet arbetar med att varva teori och praktik. Andra lärare uppger att diskussioner av begrepp i helklass, varvas med enskild läsning av genretexter, gemensamt skrivande och enskilt skrivande. Det framgår av lärarintervjuerna att lärarna, utöver en tydligt förklarande inledning på lektionerna, främst stödjer eleverna genom att vara lyhörda för deras förståelse, frågor och deras intressen i relation till det aktuella arbetsområdet. De intervjuade eleverna uppger att undervisningen mestadels är varierad med olika arbetssätt, men att lektionerna i några ämnen är mer enformiga. Vidare säger eleverna att de alltid får den hjälp de behöver av lärarna och att lärarna förklarar på olika sätt när det behövs.

Stimulans och utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att lärarna arbetar för att stärka elevernas motivation och självförtroende. Både de intervjuade lärarna och rektorn uppger att det finns en överenskommelse på skolan om att de har höga förväntningar på sina elever och att det är viktigt att visa för eleverna att man tror att de kan nå högre betyg. En lärare exemplifierar med att hen, när elever ska göra en bokpresentation, har berättat vad förra årskursen presterade och säger till eleverna att de också kan uppnå goda resultat. En annan lärare exemplifierar med att hen kan visa på betygskriterier och förklara för elever att det inte krävs mycket mer ansträngning för ett högre betyg. Ytterligare en lärare uppger att hen förmedlar till klassen att hen ser dem som ett lag och uppmuntrar eleverna genom att säga att förra året tyckte eleverna att det nu ska vara svårt, men att de ska klara det. De intervjuade eleverna uppger att lärarna uppmuntrar dem exempelvis genom att få dem att tro att de kan. Elever uppger att lärare motiverar dem exempelvis genom att prata om betydelsen av höga meritpoäng. Uppmuntran och motivering sker, enligt elever, både i grupp och enskilt.

Granskningen visar att undervisningen är anpassad för att stimulera och utmana eleverna efter deras förutsättningar och behov. De intervjuade lärarna uppger att frågor om anpassningar är ett återkommande diskussionsämne i arbetslagen. Frågor om generella anpassningar för enskilda elever eller hela klasser diskuteras i arbetslagen och lärarna arbetar även med frågorna självständigt. Vidare säger lärarna att de arbetar med uppgifter som kan genomföras på olika nivåer. I engelska, matematik och svenska får eleverna arbeta med olika böcker och i de samhällsorienterande ämnena får eleverna olika svåra arbetsuppgifter. Representerarna från elevhälsan uppger att lärarna stimulerar och utmanar eleverna och att lärarna emellanåt ber elevhälsan om stöd och hjälp med frågor om stimulans och utmaning. I Skolinspektionens enkät ligger elevernas svarsindex på frågor om stimulans strax över genomsnittet för kommunen och riket.¹ De intervjuade eleverna uppger att de får arbeta med uppgifter på olika nivåer, beroende på hur lätt eller svårt de tycker att ett ämne är. Elever exemplifierar med att elever som behövt mer utmaning på idrottens fysikmoment har fått göra övningar med en tung medicinboll och att de i moderna språk får arbeta med olika svåra häften.

Elevers delaktighet i undervisningen

Granskningen visar att eleverna ges möjlighet till reflektion över olika inlärningsstrategier. Av insänd dokumentation och samtliga intervjuer framgår att ett flexibelt lärande med olika inlärningsstrategier är centralt i skolans undervisning. De intervjuade lärarna uppger att eleverna får lära sig olika inlärningsstrategier genom att eleverna får prova olika arbetssätt och välja det som passar dem bäst, exempelvis genom att diskutera utifrån förmågorna som ska uppnås i engelska. Eleverna bekräftar att lärarna diskuterar olika sätt att lära med dem. I lärarintervjuerna framkommer att inlärningsdiskussionerna dels sker i dialog med eleverna i grupp och enskilt på lektioner, dels på enskilda bedömningssamtal. På flera av de observerade lektionerna får eleverna arbeta med uppgifter och svara på frågor som inte har en given lösning eller ett givet svar. Elever får exempelvis själva fundera på hur de vill utveckla sina enskilda projektarbeten samt i helklass, genom lärarens följdfrågor, reflektera över sina svar.

¹ Skolinspektionens skolenkät, HT 2018, elever i årskurs 9 Brinells högstadium: Stimulans 5,9 (kommunen 5,1, riket 5,3).

Granskningen visar att elever på olika sätt får vara med och påverka undervisningen och utvärdera den tillsammans med lärarna men att det inte sker med tydlig systematik eller regelbundenhet. Av intervjuer med rektor, elevhälsa, lärare och elever framgår att eleverna kan få delta i både undervisningens upplägg och i utvärderingen av den. Några lärare exemplifierar elevernas deltagande i planering med att sjuor i början av läsåret kan få välja arbetsområden utifrån lärarens förslag och att åttorna och niorna kan få komma med egna förslag. Både lärare och elever exemplifierar med att eleverna får vara med och bestämma över delar av undervisningen genom exempelvis val av arbetsuppgifter, arbetsformer och redovisningssätt. På de observerade lektionerna framkommer exempel på hur eleverna får välja vad de vill arbeta med inom arbetsområdena. I ett ämne sker det enskilt i dialog med läraren och i ett ämne får eleverna i helklass välja mellan två olika böcker att läsa.

Det framgår av intervjuer med rektor, lärare och elever att lärarna utvärderar undervisningen med eleverna, men att det varierar hur och med vilken regelbundenhet. Elevernas utvärdering kan ske såväl i slutet av en lektion som efter avslutat arbetsområde och i slutet av terminen, enligt elever, lärare och rektor. Flera av de intervjuade eleverna säger att lärarna tar hänsyn till deras utvärderingar. Ett exempel som elever uppger är att teknikundervisningen efter deras önskemål har delats upp i två mindre grupper för att de ska kunna få mer stöd i undervisningen.

Även om Skolinspektionen inte bedömt att elevers inflytande undervisningen är ett utvecklingsområde vill Skolinspektionen betona betydelsen av att eleverna görs delaktiga genom att metoder för planering och utvärdering används regelbundet i samtliga ämnen.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den övergripande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att personalen bedriver ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero.

Granskningen visar vidare att skolan systematiskt tar reda på elevernas upplevelse av trygghet och arbetar såväl förebyggande som främjande och åtgärdande för att säkerställa elevernas trygghet.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Arbete för studiero

Granskningen visar att personalen bedriver ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero. Det framkommer av insänd dokumentation samt av intervjuer med rektor, elevhälsa och elever att elevernas upplevelse av studiero kartläggs årligen genom enkäter och att svaren analyseras. Mot bakgrund av resultaten på Skolinspektionens skolenkät identifierades studiero som ett prioriterat utvecklingsområde, enligt inskickat material.² Enligt samma underlag har ledningen och förstelärarna dels genom en uppföljning med skolans egen enkät och diskussioner med lärare och elever utarbetat en uppdaterad nulägesbeskrivning, dels formulerat om och anpassat ordningsreglerna för att skapa ett gott studieklimat. Därutöver har ledningen, enligt inskickat material, initierat ett kollegialt lärande med studiematerial om studiero och gruppdiskussioner om studiero vars slutsatser ska vidareförmedlas till förstelärarna. I arbetet ingår minst två skuggningstillfällen med fokus på lärares ledarskap för att kunna se eventuell progression. Därutöver har även dialogmöten med rektor och undervisande personal hållits med fokus på ledarskap i klassrummet och studiero, enligt inskickat material. Resultaten från de uppföljande enkäterna på skolan är, enligt insänd dokumentation och rektorn, betydligt positivare än de föregående.

Ledningen ser en vinst med att arbeta med hur undervisningen kan varieras för att främja studieron, varför det är temat för den kommande kollegiala skuggningen, enligt inskickat material. Sedan tidigare arbetar de på skolan för att skapa studiero genom fokus på ledarskap i klassrummet, goda elevrelationer och gemensam inledning av lektionerna, enligt lärare, rektor och insänd dokumentation.

² Skolinspektionens skolenkät, HT 2018, elever i årskurs 9 Brinells högstadium: Studiero 4,8 (kommunen 5,0, riket 5,2).

Det framgår av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan att skolans ordningsregler löper som en röd tråd genom hela skolans arbete. Enligt rektorn har personal, elever och vårdnadshavare tagit fram reglerna och skolans ledord tillsammans. Ledorden är trygghet, ansvar och respekt, enligt intervjuade lärare, och det är något som de ständigt återkommer till på raster och lektioner. Flera av de intervjuade eleverna uppger att de fått vara med och tycka till om ordningsreglerna, att de har arbetat med dem och vet vilka de är. Eleverna uppger att de överlag har studiero, men att det finns en viss variation mellan ämnen och lärare. När någon elev stör uppger eleverna att lärarna säger till eller pratar med eleven och att det hjälper. På samtliga observerade lektioner kan eleverna arbeta ostört med sina uppgifter. När elever pratar högt säger läraren till, vilket ger effekt.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att skolan systematiskt tar reda på elevernas upplevelse av trygghet och arbetar såväl förebyggande som främjande och åtgärdande för att säkerställa elevernas trygghet. Det framgår av insänd dokumentation och samtliga intervjuer att skolans trygghetsteam är centralt i skolans trygghetsarbete. Trygghetsteamet består av skolkurator, speciallärare, en förstelärare, en lärare och en fritidsledare, enligt inskickat material, och det arbetar såväl kartläggande som förebyggande och åtgärdande med elevernas trygghet på skolan.

Kartläggningarna som Trygghetsteamet gör består, enligt inskickat material, av två olika årliga trygghetsenkäter och av trygghetsteamets veckomöten där de summerar och diskuterar den aktuella trygghetssituationen på skolan.

Lärarna uppger att deras förebyggande och främjande arbete dels består av deras närvaro i korridorer som rastvakter, vilken främst sägs ge kontakt med andra elever än deras egna, dels av att de som mentorer arbetar för att skapa goda relationer, en "vilkänsla" i sina klasser, med en öppen dialog om hur de upplever skolan. Vidare uppger lärare och rektor att mentorerna varje vecka får frågor från rektorn som de ska diskutera på klassråden baserade på ledningens iakttagelser, enkäter eller elevrådets diskussioner. Trygghetsarbetets förebyggande och främjande arbete består i att en från teamet följer varje klass tillsammans med mentorn och att de tillsammans med lärare är ute med eleverna på rasterna. De diskuterar även värdegrundsfrågor och har relationsskapande aktiviteter med eleverna på uppstartsdagar och temadagar, enligt lärare och insänd dokumentation. De intervjuade lärarna uppger att en analys som de, Trygghetsteamet och ledningen gjort tillsammans efter iakttagelser på skolan har resulterat i skolans tema "snacka schysst" som handlar om ett jämställt språkbruk. Lärarna säger att eleverna har fått arbeta med temat på temadagar, på mentorstiden

och i undervisningen. Ett annat exempel på ett resultat av en sådan analys, enligt insänd dokumentation, är att nyanlända elever integreras tidigt i klasserna och att de på skolan har tagit fram en plan över hur mottagandet och övergångar ska se ut för de nyanlända eleverna.

Det åtgärdande arbetet på skolan består av Trygghetsteamets samtal med elever och eventuellt vårdnadshavare i ärenden med upprepade kränkningar, enligt insänd dokumentation. Enligt rektorn har det innevarande läsåret gjorts en eller två kränkingsanmälningar på skolan. De intervjuade eleverna säger att lärarna reagerar och agerar när otrygga situationer uppstår. Vidare uppger eleverna att lärarna är närvarande utanför klassrummen, att det alltid finns vuxna de kan vända sig till och att de känner sig trygga på skolan.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Den övergripande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar eventuella skillnader mellan olika resultat och betyg. Granskningen visar vidare att rektorn ser till att lärarna ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg. Utredningen visar även att rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att bedömningarna och betygssättningen ska vara likvärdig.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Rektors analys av skillnader i resultat

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar eventuella skillnader mellan olika resultat och betyg. Det framkommer i insänd dokumentation, lärarintervjuer och rektorsintervjun att rektorn systematiskt analyserar skillnader i betyg och omdömen och diskuterar dessa med lärarna. Av inskickat material framgår exempelvis att både arbetslagen och rektorn var för sig analyserar och tillsammans diskuterar såväl de olika

årskursernas ämnesbetyg som resultaten från de nationella proven. Därutöver diskuterar rektorn också varje lärares betygssättning och bedömning på medarbetarsamtalen, enligt rektorn och lärarna. Av insänd dokumentation framgår att rektorn sett att lärarna använder hela betygsskalan i årskurs 8, vilket de inte gör i årskurs 7, och att hens slutsats efter samtal med aktuella lärare är att det beror på en osäkerhet hos lärarna i att sätta betyg på eleverna i årskurs 7. Vidare framgår av insänd dokumentation att rektorn ser över betygsresultaten i alla ämnen utifrån kön och att skillnaden i måluppfyllelse mellan pojkar och flickor har minskat. Rektorns och kollegiets förklaring är att det beror på skolans arbete för jämställdhet, även om skillnader består i vissa ämnen.

Samverkan kring likvärdiga bedömningar

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg. Av insänd dokumentation, rektorsintervju och lärarintervjuer framgår att lärarna samverkar i såväl i ämnesgrupper och arbetslag som i kommunala ämnesnätverk. Det framgår av lärarintervjuerna att merparten av diskussionerna om bedömning och betygssättning sker i ämnesgrupperna. Rektorn har förenklat förutsättningarna för kvalitetssäkring genom att arrangera att de numera sitter ämnesvis i arbetsrummen, vilket i den insända dokumentationen uppges ha förenklat samplaneringen och förbättrat sambedömningen. Ett annat exempel som ges av rektor, lärare och i det inskickade material är ämneslagens dialogmöten där aktuella frågor om bedömning och betygssättning diskuteras. Dialogmötenas fokus uppges i den insända dokumentationen vara på lärarnas och ämneslagens betygssättning med målet att genom individanpassning få ökad måluppfyllelse. Rektorns slutsats om att det finns en viss osäkerhet hos lärarna att använda hela betygsskalan i årskurs 7 har, enligt insänd dokumentation, föranlett att hen sett till att lärarna i årskurs 7 tar del av elevernas betyg från årskurs 6 och att de för kollegiala samtal om betygssättningen och dess underlag. Vid behov uppges även ämneslärare ha kontaktat lärare i årskurs 6 för att kunna diskutera elevers prestationer, enligt inskickat material. Av samma underlag framgår att lärarna upplevde att förra årets nationella prov i matematik var ovanligt svårt varför rektorn ville att ämneslaget skulle diskutera undervisningens och bedömningsmaterialets utformning i relation till de nationella proven. Därutöver har diskussioner i ämneslag och arbetslag om betygsresultatens likvärdighet medfört att det finns en samsyn kring underlag och hur lärare ska bedöma och betygssätta, enligt rektor och inskickat material.

Utredningen visar även att rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att bedömningarna och betygssättningen ska vara likvärdig. Även sambedömningen uppges i den insända dokumentationen ha förenklats och förbättrats av att rektorn

har arrangerat att lärarna numera är placerade ämnesvis i arbetsrummen. Aktuella frågor om bedömning och betygssättning diskuteras på ämneslagens dialogmöten enligt rektor, lärare och inskickat material. Att samtliga nationella ämnesprov sambedöms med lärare från andra skolor i kommunen framgår av intervjuer med rektor, lärare och insänd dokumentation. Rektorn uppger att de små diskrepanserna mellan elevernas resultat på nationella prov och deras ämnesbetyg är en bekräftelse av att det finns en samsyn i kollegiet ifråga om bedömning och betygsättning. Uppgifterna på SIRIS bekräftar rektorns bedömning, då skolan 2018/19 hade högre överensstämmelse mellan elevernas slutbetyg jämfört med betyget på de nationella proven i svenska, svenska som andraspråk och engelska än genomsnittet i kommunen och riket. I matematik låg överensstämmelsen i linje med kommunen och riket.³

³ Relationen mellan nationella prov och slutbetyg, 2018/19, årskurs 9: svenska 74,6% (kommunen 59,9%, riket 63,0%), svenska som andraspråk 79,2% (kommunen 79,1%, riket 63,6%), engelska 74,1% (kommunen 71,0%, riket 73,9%), matematik 60,2% (kommunen 61,3%, riket 58,7%).

På Skolinspektionens vägnar

X Mats Lundqvist

Enhetschef

Signerat av: Mats Lundqvist

X Fredrik Holmqvist

Föredragande

Signerat av: Fredrik Holmqvist

I handläggningen av ärendet har även utredare Verica Stojanovic och Kerstin Martinsson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 27 och 28 november 2019. Besöket genomfördes av Fredrik Holmqvist och Verica Stojanovic.

Brinells högstadium är en grundskola i Nässjö kommun med cirka 360 elever i årskurs 7-9 inklusive grundsärskola, träningsskola och en förberedelseklass för nyanlända elever. Grundskolan leds av en rektor och en biträdande rektor som även är enhetschef och rektor för grundsärskolan. Lärarna är indelade i två arbetslag.